

DOPORUČENÍ RADY

ze dne 12. července 2005,

týkající se hlavních směrů hospodářských politik členských států a Společenství (2005–2008)

(2005/601/ES)

RADA EVROPSKÉ UNIE,

reformem, zlepšit kvalitu provádění a zvýšit pocit odpovědnosti za Lisabonskou strategii.

s ohledem na Smlouvu o založení Evropského společenství, a zejména na čl. 99 odst. 2 této smlouvy,

s ohledem na doporučení Komise,

s ohledem na rozpravu Evropské rady ve dnech 16. a 17. června 2005,

vzhledem k tomu, že Evropský parlament přijal usnesení o doporučení Komise,

DOPORUČUJE:

ÚVOD

Evropská rada na svém zasedání v březnu roku 2005 **zahájila přehodnocenou fázi Lisabonské strategie, novou v tom, že hlavní důraz je zaměřen na růst a zaměstnanost v Evropě**⁽¹⁾. Tímto rozhodnutím hlavy států a předsedové vlád jasně vyjádřili priority Unie pro nastávající roky. Evropa musí svou politiku zaměřit ještě více na růst a zaměstnanost, aby splnila Lisabonské cíle, a to při dodržování zásad zdravé makroekonomické politiky a se zaměřením na nejdůležitější pilíře Lisabonské strategie, kterými jsou sociální soudržnost a udržitelnost životního prostředí.

Zvláštní pozornost je třeba věnovat uskutečňování Lisabonské agendy. Pro dosažení těchto cílů musí Unie udělat víc pro mobilizaci všech zdrojů na úrovni členských států a Společenství tak, aby se mohlo efektivněji využít jejich synergického působení. Zaangažování zúčastněných stran může kromě toho přispět k vyššímu povědomí o potřebě prorůstové a stabilizační makroekonomické politiky a strukturálních

Za tímto účelem odráží hlavní směry hospodářské politiky (HSHP) nový začátek Lisabonské strategie a soustřeďují se na příspěvek hospodářských politik k většímu růstu a k vytváření nových pracovních míst. Oddíl A těchto HSHP se zabývá příspěvkem, který v tomto ohledu mohou zabezpečit makroekonomické politiky. Oddíl B se zaměřuje na opatření a politiky, které by členské státy měly provádět, aby razantně zvýšily znalosti a zavedly inovace, jež představují cestu k růstu, a aby z Evropy učinily atraktivnější místo pro investice a práci. V souladu se závěry jednání Evropské rady v Bruselu (22. a 23. března 2005) by hlavní směry hospodářské politiky, jako obecný nástroj pro koordinaci hospodářských politik, měly i nadále zahrnovat celou řadu makroekonomických a mikroekonomických politik, jakož i politiku zaměstnanosti, pokud s nimi souvisí; HSHP zajistí obecný ekonomický soulad mezi třemi dimenzemi strategie. I nadále se pro HSHP budou používat stávající mechanismy mnohostranného dohledu.

Tyto obecné směry jsou použitelné pro všechny členské státy a pro Společenství. Měly by podpořit soudržnost reformních opatření zahrnutých v národních reformních programech zavedených členskými státy a doplní je Lisabonský program Společenství pro období let 2005–2008, zahrnující všechna opatření, která mají být přijata na úrovni Společenství v zájmu růstu a zaměstnanosti. Provádění všech relevantních aspektů těchto směrů by mělo zohlednit uplatňování rovného přístupu k mužům i ženám.

STAV HOSPODÁŘSTVÍ EU

Hospodářské činnosti v EU, které od poloviny roku 2003 nabraly správný kurs, se v druhé polovině roku 2004 zpomalily vlivem vnějších činitelů, jako jsou vysoké a kolísavé ceny ropy, zpomalení rozvoje světového obchodu a revalvace eura. Částečně může být nedostatečná odolnost některých evropských ekonomik rovněž výsledkem přetrvávajících strukturálních nedostatků. Růst reálného HDP by v roce 2005 měl pokračovat mírným tempem, avšak proti očekávání nižší přebytek z roku 2004 nevyhnutelně ovlivní celkový roční průměr. Příspěvek domácí poptávky k oživení byl v rámci členských států dosud nevyrovnaný, avšak během roku je očekáváno jeho postupné posilování, podporované příznivými finančními podmínkami (včetně nízkých reálných úrokových sazeb) a úspěšným zvládnutím inflačních tlaků.

⁽¹⁾ Závěry Evropské rady z března roku 2005, (http://ue.eu.int/cms3_fo/showPage.asp?lang=en&id=432&mode=g&name).

Hospodářské oživení je do značné míry závislé na obnově celosvětového růstu a na rychlém zvýšení světového obchodu. Jelikož cyklus světového růstu dosahuje svého vrcholu a vyrovnává útlumový dopad vyšších cen ropy na světovém trhu, bude pro zabezpečení většího impulsu pro další vzestup kladen stále větší důraz na domácí poptávku v EU. Strukturální a makroekonomické politiky je třeba promýšlet s ohledem na situaci zvyšování cen surovin, zejména ropy, jakož i s ohledem na tlak na snižování průmyslových cen. Opětovné dosažení potenciálních růstových temp proto v EU závisí z velké míry na zvýšené důvěře mezi podnikatelskou a spotřebitelskou sférou, jakož i na příznivém celosvětovém hospodářském vývoji, včetně vývoje cen ropy a směnných kursů. Ve světle uvedených skutečností je důležité, aby hospodářské politiky vyvolávaly důvěru, a tím pomáhaly vytvářet podmínky pro vyšší domácí poptávku a vytváření pracovních míst v krátkodobém výhledu, a aby strukturální reformy přispívaly ke zvyšování růstového potenciálu ve střednědobém výhledu.

Očekává se, že míra nezaměstnanosti se bude, byť pomalu, snižovat až na 8,7 % v roce 2006. Odhadovaná celková míra zaměstnanosti v EU-25 v roce 2003 je 63,0 %, což je značně pod dohodnutou cílovou úrovní 70 %. Pokrok při dosahování cíle 60 % zaměstnanosti žen je pomalý; míra zaměstnanosti žen v EU-25 je nyní 55,1 %, avšak očekává se její opětovné zvýšení. Míra zaměstnanosti starších pracovníků, která se stále zvyšovala a těsně překročila úroveň 40,2 %, je svému cíli 50 % míry zaměstnanosti v roce 2010 vzdálena nejméně. Vývoj ve zlepšování kvality práce zároveň nebyl jednoznačný a v důsledku hospodářského zpomalení se zvýraznily problémy sociálního začlenění. Dlouhodobá nezaměstnanost se po několika letech jejího poklesu opět zvýšila a zdá se nepravděpodobné, že by v blízké budoucnosti opět klesla.

Stagnace v oblasti hospodářského oživení v EU i nadále vyvolává obavy. Hospodářství EU je svému cíli stát se nejkonkurenčeschopnější světovou ekonomikou v několika ohledech více vzdáleno, než tomu bylo v březnu roku 2000. Ve světle těchto skutečností je zřejmé, že rozdíl mezi růstovým potenciálem Evropy a jejích hospodářských partnerů se podstatně nesnížil.

— Skutečnost, že výkonost ekonomiky Unie dlouhodobě nedosahuje svého potenciálu, lze v prvé řadě vysvětlit **stále poměrně nízkým zapojením pracovní síly**. Úsilí vynaložené členskými státy umožnilo zvýšení míry zaměstnanosti z 61,9 % v roce 1999 na 63,0 % v roce 2003. Pokud máme splnit Lisabonské cíle, zůstává však značný prostor pro další zlepšení, zejména pokud jde o mladé a starší pracovníky.

— Druhé klíčové vysvětlení slabé výkonnosti EU souvisí s její **nízkou úrovní růstu produktivity**. Růst produktivity má po několika desetiletích klesající tendenci.

ODDÍL A

MAKROEKONOMICKÉ POLITIKY PRO RŮST A VYTVÁŘENÍ NOVÝCH PRACOVNÍCH MÍST⁽¹⁾

A.1 Makroekonomické politiky vytvářející podmínky pro větší růst a vytváření nových pracovních míst

Zajištění ekonomické stability za účelem zvýšení zaměstnanosti a růstového potenciálu

Zdravé makroekonomické politiky jsou velmi důležitým faktorem podpory dobře vyváženého hospodářského růstu a plného využití současného růstového potenciálu. Rovněž jsou nezbytné pro zavedení rámcových podmínek, které podpoří přiměřené úrovně úspor a investic a větší zaměření investic na znalosti a inovace, aby tak nasměrovaly ekonomiku na cestu k trvalému, vyššímu a neinflačnímu růstu a k vyšší zaměstnanosti. To by mělo napomoci při udržování příznivých dlouhodobých úrokových sazeb a přispět k přijatelnému vývoji směnných kursů. Při plánování své budoucnosti musí mít podniky i jednotlivci důvěru v to, že bude udržována cenová stabilita.

Měnová politika může přispět svým zaměřením na cenovou stabilitu a, bez dotčení tohoto cíle, podporou jiných obecných hospodářských politik, pokud jde o růst a zaměstnanost. Pro nové členské státy bude důležité, aby měnová politika přispívala k dosahování udržitelné reálné a nominální – konvergence. Režimy směnných kursů představují důležitou součást celkového rámce hospodářské a měnové politiky a měly by být zaměřeny na dosahování udržitelné reálné a nominální konvergence. Účastí v ERM II v odpovídající fázi po přistoupení by měly být uvedené snahy podpořeny. Další výzvou makroekonomické politiky je pro některé z těchto členských států udržet schodky běžného účtu v rozmezí umožňujícím zajištění přijatelného vnějšího financování. V tomto ohledu bude pro snížení schodků běžného účtu podstatná fiskální zdrženlivost.

⁽¹⁾ Při provádění níže uvedených hlavních směrů politik by členské státy měly mít na paměti, že platný referenční rámec nadále představují doporučení určená jednotlivým zemím a vydaná v rámci doporučení Rady ze dne 26. června 2003 o hlavních směrech hospodářské politiky členských států a Společenství (pro období 2003–2005), které bylo doplněno a aktualizováno v kontextu doporučení Rady ze dne 5. července 2004 o aktualizaci těchto hlavních směrů za rok 2004.

Dosažení zdravého stavu rozpočtu umožní plně a symetrické působení automatických rozpočtových stabilizátorů během daného hospodářského cyklu s cílem zajistit stabilizaci produkce v rámci koncepce vyššího a udržitelného růstu. Ty členské státy, které již dosáhly zdravého stavu rozpočtu, mají před sebou výzvu tento stav udržet. Pro ostatní členské státy je životně důležité, aby přijaly veškerá nezbytná nápravná opatření pro dosažení svých střednědobých rozpočtových cílů, a to zejména dochází-li ke zlepšování hospodářských podmínek, a tím se vyhnuly procyklickým politikám a dostaly se do pozice, která zajistí dostatečný prostor pro plné působení automatických stabilizátorů v průběhu daného cyklu dříve, než dojde k dalšímu ekonomickému poklesu. V souladu se zprávou ECOFINu s názvem „Zlepšení provádění paktu o stabilitě a růstu“ schválenou Evropskou radou (22.–23. března 2005) by se střednědobý rozpočtový cíl měl pro jednotlivé členské státy lišit v závislosti na rozmanitosti stavu hospodářství a rozpočtu a jejich vývoje, jakož i na rozmanitosti fiskálního rizika s ohledem na udržitelnost veřejných financí, rovněž s ohledem na možné demografické změny. Požadavky paktu o stabilitě a růstu platné pro členské státy eurozóny platí rovněž pro členské státy ERM II.

Hlavní směr č. 1. S cílem zabezpečit hospodářskou stabilitu pro udržitelný růst, 1. v souladu s paktem o stabilitě a růstu, by členské státy měly respektovat své střednědobé rozpočtové cíle. Není-li tohoto cíle dosaženo, měly by členské státy přijmout veškerá nezbytná opatření pro jeho dosažení. Členské státy by se měly vyhnout procyklickým fiskálním politikám. Kromě toho je nezbytné, aby členské státy s nadměrným schodkem přijaly účinná opatření pro zajištění jeho neprodlené nápravy; 2. členské státy uvádějící schodky běžného účtu, u nichž existuje nebezpečí, že jejich stav není udržitelný, by se o nápravu těchto schodků měly snažit prováděním strukturálních reforem, které ožíví vnější konkurenceschopnost, a případně by k jejich nápravě měly přispívat prostřednictvím fiskálních politik. Viz rovněž integrovaný hlavní směr „Přispívat k dynamické a řádně fungující HMU“ (č. 6).

Zajistit dlouhodobou ekonomickou udržitelnost s ohledem na stárnoucí evropskou populaci

Dlouhodobá udržitelnost hospodářství Evropské unie je vážně ohrožena stárnoucí evropskou populací. Podle posledních odhadů bude v roce 2050 populace EU v produktivním věku (15–64) o 18 % nižší než v roce 2000 a počet obyvatel nad 65 let se zvýší o 60 %. Vyplynou z toho nejen vyšší míry závislosti, avšak rovněž to znamená, že pokud nebudou nyní přijata opatření pro zajištění dlouhodobé fiskální udržitelnosti, mohlo by se s ohledem na zvýšení veřejných výdajů spojených se stárnoucí populací zvýšit dluhové zatížení a s ohledem na snížení populace v produktivním věku by mohlo dojít ke snížení potenciálního výkonu na obyvatele, a mohly by narůstat problémy s financováním systémů důchodového zabezpečení, sociálního pojištění a zdravotní péče.

Členské státy by měly řešit hospodářské důsledky stárnoucí populace – v rámci zavedené trojrozměrné strategie pro řešení rozpočtových dopadů stárnutí populace – prostřednictvím udržování uspokojivého tempa snižování zadlužení a přijetím podpůrných opatření pro zvýšení míry zaměstnanosti a nabídky pracovních sil s cílem kompenzovat dopad budoucího snížení počtu osob v produktivním věku. Bez ohledu na nedávné zvýšení na 63 % v roce 2003 ukazuje poměrně nízká míra zaměstnanosti, že Evropa má zásoby nevyužitých pracovních sil. Prostor pro další zlepšení je tedy značný, zejména mezi ženami a mladými a staršími pracovníky. V souladu s touto strategií je rovněž důležité modernizovat systémy sociální ochrany tak, aby byly finančně životaschopné, přičemž by poskytovaly podněty pro obyvatele v produktivním věku, aby se aktivně účastnili pracovního trhu, a zároveň zabezpečit, aby uvedené systémy splnily své cíle, pokud jde o přístup k nim a jejich přiměřenost. Zlepšeným vzájemným působením mezi systémy sociální ochrany a trhy práce lze zejména odstranit deformace a povzbudit prodloužení pracovního života s ohledem na vyšší pravděpodobnou délku života.

Hlavní směr č. 2. S cílem zabezpečit ekonomickou a fiskální udržitelnost jako základ pro zvýšenou zaměstnanost by členské státy s ohledem na očekávané náklady v souvislosti se stárnutím populace měly 1. udržovat dostatečné tempo snižování veřejného zadlužení v zájmu ozdravení veřejných financí; 2. reformovat a posílit systémy důchodového zabezpečení, sociálního pojištění a zdravotní péče, aby zajistily jejich finanční životaschopnost, sociální přiměřenost a přístupnost a 3. přijmout opatření ke zvýšení účasti na trhu práce a nabídky pracovní síly, zejména mezi ženami a mladými a staršími pracovníky, jakož i podporovat celoživotní přístup k zaměstnání za účelem zvýšení hodin odpracovaných v hospodářství. Viz rovněž integrovaný hlavní směr „Podporovat celoživotní přístup k zaměstnání“ (č. 18, jakož i 4, 19 a 21).

Podporovat prorůstové, na zaměstnanost zaměřené a efektivní přidělování prostředků

Aby mohl veřejný sektor plně přispívat k růstu a zaměstnanosti, aniž by ohrozil cíle hospodářské stability a udržitelnosti, potřebuje nezbytně kvalitně vypracovaný daňový a rozpočtový systém, podporující efektivní přidělování prostředků. Toho lze dosáhnout přesměrováním výdajů do kategorií podporujících růst, jakými jsou výzkum a vývoj, fyzická infrastruktura, technologie příznivé pro životní prostředí, lidský kapitál a znalosti. Na kontrole dalších kategorií výdajů se mohou členské státy podílet uplatňováním výdajových pravidel a rozpočtování podle výkonu, jakož i zavedením hodnotících mechanismů, které zajistí kvalitu jednotlivých reformních opatření a celkových souborů reformních opatření. Klíčovou prioritou hospodářství EU je zajistit, aby daňové systémy a jejich vzájemné vztahy se systémy dávek podporovaly zvyšování růstového potenciálu prostřednictvím větší zaměstnanosti a vyšších investic.

Hlavní směr č. 3. S cílem podporovat prorůstové, na zaměstnanost zaměřené a efektivní přidělování prostředků by členské státy, bez dotčení hlavních směrů hospodářské stability a udržitelnosti, měly pozměnit strukturu svých veřejných výdajů směrem ke kategoriím podporujícím růst v souladu s Lisabonskou strategií, přizpůsobit daňové systémy v zájmu posílení růstového potenciálu, a měly by zajistit, aby byly zavedeny mechanismy hodnocení vztahů mezi veřejnými výdaji a dosahováním cílů politik, a zajistit celkovou soudržnost souborů reformních opatření. Viz rovněž integrovaný hlavní směr „Povzbuzovat udržitelné využívání zdrojů a posilovat synergické působení mezi ochranou životního prostředí a růstem“ (č. 11).

Zajistit, aby vývoj mezd přispíval k růstu a stabilitě a doplňoval strukturální reformy

Vývoj mezd může přispět ke stabilizaci makroekonomických podmínek a ke správné kombinaci politik podporujících zaměstnanost za předpokladu, že vzestup reálných mezd odpovídá základní úrovni růstu produktivity ve střednědobém výhledu a že je v souladu s mírou rentability, jež umožňuje investice podporující produktivitu, kapacitu a zaměstnanost. K tomu je třeba, aby dočasné faktory, jakými je kolísání produktivity způsobené cyklickými faktory nebo jednorázovými nárůsty celkové míry inflace, neměly za následek neudržitelnou tendenci růstu mezd a aby vývoj mezd odrážel podmínky místního trhu práce.

S ohledem na pokračující tlak na zvyšování cen ropy a surovin je nutná zvláštní obezřetnost, pokud jde o dopad mzdových ujednání a zvyšování nákladů na pracovní sílu a na stabilitu cen a na jejich konkurenceschopnost. Skutečnost, že tento druhotný dopad dosud nebyl zaznamenán, je přijímána s uspokojením. Tyto otázky je třeba zohlednit prostřednictvím makroekonomického dialogu při pokračujících diskusích a výměnách informací mezi měnovými a fiskálními orgány a sociálními partnery.

Hlavní směr č. 4. S cílem zajistit, aby vývoj mezd přispíval k makroekonomické stabilitě a růstu, a zvýšit přizpůsobivost by členské státy měly podporovat správné rámcové podmínky pro systémy mzdového vyjednávání, přičemž by plně respektovaly úlohu sociálních partnerů s cílem podpořit vývoj nominálních mezd a nákladů na pracovní sílu v souladu s cenovou stabilitou a vývojem produktivity ve střednědobém výhledu a zohlednit rozdíly mezi kvalifikací a podmínkami místních trhů práce. Viz též integrovaný hlavní směr „Zajistit vývoj v oblasti nákladů na pracovní sílu a metody stanovování mezd podporující zaměstnanost“ (č. 22).

Podporovat souvislé makroekonomické a strukturální politiky a politiku v oblasti zaměstnanosti

Úkolem zdravých makroekonomických politik je zajistit podmínky motivující tvorbu pracovních míst a růst zaměstna-

nosti. Strukturální reformy, které jsou v souladu se zdravou fiskální situací v krátkodobém a střednědobém výhledu, jsou nezbytně nutné pro zvyšování produktivity a zaměstnanosti ve střednědobém výhledu, což vede k plnému využívání a zvyšování růstového potenciálu. Také přispívají k fiskální udržitelnosti, k makroekonomické stabilitě a k odolnosti vůči otřesům. Klíčovým prvkem jsou zároveň vhodné makroekonomické politiky umožňující, aby strukturální reformy měly co největší přínos pro růst a zaměstnanost. Hlavním prvkem komplexní ekonomické strategie členských států je zajistit, aby členské státy měly ucelený soubor strukturálních politik podporujících makroekonomický rámec a naopak. Výsledkem tržních reforem musí být zejména zlepšení celkové přizpůsobivosti ekonomik a jejich schopnosti reagovat na změny cyklických ekonomických podmínek a na dlouhodobé tendence, jako jsou globalizace a technologie. Aby se vyplatilo pracovat a aby se předešlo jakémukoli možnému odrazování od účasti na trhu práce, mělo by se v tomto ohledu vyvíjet úsilí o reformu daňového systému a systému dávek.

Hlavní směr č. 5. S cílem podpořit větší soudržnost mezi makroekonomickými a strukturálními politikami a politikou zaměstnanosti by členské státy měly uskutečňovat reformy v oblasti trhu práce a trhu s produkty současně zvyšující růstový potenciál a zesilující podporu makroekonomického rámce zvyšováním flexibility, pracovní mobility a schopnosti přizpůsobit se trhu práce a trhu s produkty, reagující tak na globalizaci, pokrok v oblasti technologií, změny v oblasti poptávky, jakož i cyklické změny. Členské státy by zejména měly dát znovu důraz na daňovou reformu a reformu sociálních dávek, aby se zlepšily pobídky a aby se práce vyplácela; měla by se zvýšit přizpůsobivost trhů práce kombinující pružnost a jistotu v oblasti zaměstnanosti; a zlepšit zaměstnatelnost investováním do lidského kapitálu. Viz též integrovaný hlavní směr „Podporovat flexibilitu kombinovanou s jistotou v zaměstnání a zmírnit segmentaci na trhu práce, s patřičným ohledem na úlohu sociálních partnerů“ (č. 21 a č. 19).

A.2 Zajištění dynamické a dobře fungující eurozóny

Potřeba dosažení vyššího růstu a zaměstnanosti je obzvláště naléhavá v eurozóně s ohledem na její nedávnou oslabenou ekonomickou výkonnost a na její nízký růstový potenciál ve výši přibližně 2 % (odhady Komise). Ve své poslední jarní předpovědi Komise revidovala svůj výhled růstu v eurozóně na rok 2005 směrem dolů na hodnotu 1,6 %. Ekonomické rozdíly v eurozóně mohou vzrůst, pokud jde o růst, vnitřní poptávku a inflační tlaky. Zpomalení hospodářského růstu v eurozóně v druhé polovině loňského roku je možno přičíst jak vnějším faktorům – vysoké a kolísavé ceny ropy, zpomalený růst celosvětového obchodu a revalvace eura – tak vnitřním faktorům souvisejícím s nepružností. Pokud jde o vnější faktory, nepříznivý vývoj v oblasti cen ropy a přetrvávající globální nerovnováha i nadále představují nezanedbatelná protirůstová rizika.

V eurozóně došlo ke značnému utlumení domácí poptávky a jak soukromá spotřeba, tak investice se v roce 2004 pohybovaly značně pod úrovní, které dosáhla celá EU-25. Útlum soukromé spotřeby má patrně původ v pokračujících obavách zejména ohledně výhledů zaměstnanosti (míra nezaměstnanosti se trvale pohybuje okolo 9 %), jakož i výhledů v oblasti příjmů ve střednědobém výhledu. Úroveň důvěry a nedostatek trvalého zlepšení na straně spotřeby i nadále ovlivňovaly investice.

Eurozóna stojí před výzvou zajistit využití stávajícího růstového potenciálu a tento růstový potenciál i dále postupně zvyšovat. Toho lze nejlépe dosáhnout pomocí makroekonomických politik zaměřených na růst a stabilitu a prostřednictvím komplexních strukturálních reforem. Oba tyto nástroje jsou pro členské státy v eurozóně a v ERMII zejména významné, protože značným způsobem ovlivňují jejich schopnost přiměřeně se přizpůsobovat šokům s asymetrickým dopadem, a tudíž mají vliv i na ekonomickou odolnost eurozóny jako celku. Ekonomická výkonnost jednotlivých členských států eurozóny a politiky, které tyto státy vedou, mají kromě toho vliv na tzv. společné zboží, jakým je například směnný kurs eura, úrokové sazby, cenová stabilita a soudržnost eurozóny. Z výše uvedeného vyplývá potřeba efektivní koordinace politiky jak v EU, tak v eurozóně, aby byl posílen růstový potenciál a výkonnost.

S ohledem na neexistující národní politiky v oblasti úroků a směnných kurzů je také stále důležitější, aby členské státy zajistily a zachovaly zdravý stav rozpočtu v rámci cyklu, který jim poskytne dostatečnou rozpočtovou rezervu, jež zmírní dopad cyklických výkyvů nebo ekonomických šoků s asymetrickým dopadem. Strukturální politiky podporující plynulé přizpůsobování cen a mezd jsou podstatné pro zajištění toho, aby členské státy eurozóny byly schopny rychle se přizpůsobovat šokům (například šoku ze současných cen ropy), a pro zabránění nepodloženému inflačnímu vývoji. V tomto ohledu jsou zejména důležité politiky, které prostřednictvím podpory širší účasti na trhu práce, profesní a geografické mobility a stanovením výše mezd zvyšují schopnost trhů práce reagovat, jakož i odpovídající reformy trhu výrobků.

V krátkodobém výhledu je třeba, aby kombinace politik v eurozóně podporovala hospodářskou obnovu a současně zabezpečovala dlouhodobou udržitelnost a stabilitu. V současné situaci je důležité, aby kombinace politik podporovala důvěru mezi spotřebiteli a investory, z čehož rovněž vyplývá, že se má i nadále zaměřovat na stabilitu ve střednědobém výhledu. Rozpočtová politika musí zajistit fiskální postavení konsistentní s potřebou připravit se na dopad způsobený stárnoucí populací na jedné straně a dosáhnout složení veřejných výdajů a příjmů, které by podpořilo hospodářský růst, na straně druhé.

Ve snaze přispět k mezinárodní ekonomické stabilitě a zajistit lepší zastoupení svých hospodářských zájmů se musí eurozóna plně podílet na mezinárodní spolupráci v oblasti měnových a

hospodářských politik. Ačkoli vytvoření stabilního předsednictví eurozóny usnadní koordinaci pozic jednotlivých členů eurozóny, její vnější zastupování je třeba zlepšit na základě rámce vídeňské dohody z 11. a 12. prosince 1998 tak, aby eurozóna mohla plnit vedoucí strategickou úlohu při rozvoji celosvětového hospodářského systému.

Hlavní směr č. 6 S cílem přispívat k dynamické a dobře fungující HMU potřebují členské státy eurozóny zajistit lepší koordinaci svých hospodářských a rozpočtových politik, zejména 1. věnovat zvláštní pozornost fiskální udržitelnosti svých veřejných financí v plném souladu s paktem o stabilitě a růstu; 2. přispět ke kombinaci politik, které podporují hospodářskou obnovu a jsou slučitelné s cenovou stabilitou, a tím posilují důvěru mezi podnikatelskou a spotřebitelskou sférou v krátkodobém výhledu, přičemž jsou v dlouhodobém výhledu slučitelné s udržitelným růstem; 3. prosazovat strukturální reformy, které zvýší dlouhodobý růstový potenciál eurozóny a zlepší její produktivitu, konkurenceschopnost a ekonomické přizpůsobení asymetrickým šokům, věnujíce zvláštní pozornost politikám zaměstnanosti a 4. zajistit, aby vliv eurozóny na celosvětový hospodářský systém odpovídal její ekonomické váze.

ODDÍL B

MIKROEKONOMICKÉ REFORMY SMĚRUJÍCÍ KE ZVÝŠENÍ RŮSTOVÉHO POTENCIÁLU EVROPY

Strukturální reformy jsou podstatné pro zvýšení růstového potenciálu EU a pro podporu makroekonomické stability, protože zvyšují efektivitu a přizpůsobivost evropské ekonomiky. Nárůst produktivity je podporován hospodářskou soutěží, investicemi a inovacemi. Ke zvýšení růstového potenciálu Evropy je třeba, aby byl dosažen pokrok jak ve vytváření pracovních míst, tak i v růstu produktivity. Od poloviny devadesátých let se růst produktivity v EU výrazně zpomalil. Toto zpomalení je částečně způsobeno zvýšeným zaměstnáváním dělníků s nízkou kvalifikací. Zvrácení tohoto trendu v oblasti produktivity je nicméně hlavní výzvou, která před Unii stojí, zejména s ohledem na její stárnoucí populaci. Odhaduje se, že vlastní stárnutí populace sníží stávající míru růstového potenciálu téměř o polovinu. Pro zachování životní úrovně a její budoucí zvýšení, jakož i pro zajištění vysoké úrovně sociální ochrany je tedy nezbytně nutné urychlit růst produktivity a zvýšit počet odpracovaných hodin.

B.1 Znalosti a inovace – hnací síly udržitelného růstu

Znalosti nabyté prostřednictvím investic do výzkumu a vývoje, inovací a vzdělání jsou hlavní hnací silou dlouhodobého růstu. Politiky zaměřené na zvyšování investic do znalostí a na posilování inovační schopnosti ekonomiky EU jsou ústředním prvkem Lisabonské strategie pro růst a zaměstnanost. Proto se budou národní a regionální programy v souladu s Lisabonskými cíli čím dál více zaměřovat na investice do těchto oblastí.

Zvýšit a zlepšit investice do výzkumu a vývoje s cílem zavést evropský znalostní prostor

Výzkum a vývoj ovlivňuje ekonomický růst různými způsoby: zprv může přispívat k vytváření nových trhů nebo výrobních postupů; zadruhé může vést k postupnému zlepšování již existujících výrobků a výrobních postupů; zatřetí zvyšuje schopnost země osvojovat si nové technologie.

EU v současné době věnuje na výzkum a vývoj přibližně 2 % svého HDP (v jednotlivých členských státech je to však v rozmezí od necelých 0,5 % do více než 4 % HDP), tedy stěží o něco více než při zahájení Lisabonské strategie. Navíc přibližně jen zhruba 55 % výdajů Evropské unie na výzkum financuje podnikatelský sektor. Nízké úrovně soukromých investic do výzkumu a vývoje jsou jednou z nejdůležitějších příčin rozdílů v inovacích mezi EU a USA. Plnění společného cíle EU, kterým je zvýšení investic do výzkumu na 3 % HDP, musí proto postupovat rychleji. Členské státy se vyzývají, aby podaly zprávy o svých plánovaných výdajích na výzkum a vývoj v letech 2008 a 2010 a opatřeních k jejich dosažení v rámci národních Lisabonských programů. Nejdůležitější výzvou je zavést rámcové podmínky, nástroje a pobídky pro to, aby společnosti investovaly do výzkumu.

Veřejné výdaje na výzkum musí být vynakládány efektivněji a musí se zlepšit spojení mezi veřejným výzkumem a soukromým sektorem. Je třeba posílit špičková střediska a sítě a obecně lépe využívat mechanismy veřejné podpory, aby se povzbudily inovace ze strany soukromého sektoru, jakož i lepší pákový efekt veřejných investic a modernější řízení výzkumných institucí a universit. Rovněž je důležité zajistit, aby podniky působily v konkurenčním prostředí, protože hospodářská soutěž je důležitou pobídkou pro soukromé investice do inovací. Dále je třeba vynaložit rozhodné úsilí ke zvýšení počtu a kvality výzkumných pracovníků aktivně působících v Evropě, což zejména znamená zvýšit zájem o studium vědeckých, technických a inženýrských oborů a podporovat profesní rozvoj a nadnárodní a meziodvětvovou mobilitu výzkumných pracovníků, jakož i zmenšit překážky brzdící mobilitu výzkumných pracovníků a studentů.

Mezinárodní rozměr výzkumu a vývoje by měl být posílen, pokud jde o společné financování a rozvíjení kritického množství na úrovni EU v kritických oblastech vyžadujících rozsáhlé finanční prostředky, i prostřednictvím zmenšení překážek brzdících mobilitu výzkumných pracovníků a studentů.

Hlavní směr č. 7. S cílem zvýšit a zlepšit investice do výzkumu a vývoje, zejména ze strany soukromého sektoru, celkový cíl 3 % z HDP pro rok 2010 je potvrzen odpovídajícím rozdělením mezi soukromé a veřejné investice, přičemž členské státy definují konkrétní průměrné úrovně, členské státy by měly dále rozvíjet kombinovaná opatření vhodná pro podporu výzkumu a vývoje, zejména výzkumu a vývoje v podnikatelském sektoru, pomocí: 1. zlepšených rámcových podmínek a zajištěním dostatečně konkurenčního a atraktivního prostředí pro fungování společností; 2. efektivnějšími a účinnějšími veřejnými výdaji na výzkum a vývoj a rozvojem partnerství veřejného a soukromého sektoru; 3. rozvíjením a dalším posilováním – a případně dalším vytvářením – špičkových středisek vzdělávacích a výzkumných institucí v členských státech, a zlepšováním spolupráce a převodů technologií mezi veřejnými výzkumnými institutami a soukromými společnostmi; 4. rozvíjením a lepším využíváním pobídek s cílem povzbudit a podpořit soukromý výzkum a vývoj; 5. modernizací řízení výzkumných institucí a universit; 6. zajištěním dostatečné nabídky kvalifikovaných výzkumných pracovníků pomocí získání většího počtu studentů pro vědecké, technické a inženýrské obory a zlepšováním kariérních možností a podporováním evropské, mezinárodní i meziodvětvové mobility výzkumných a vývojových pracovníků.

Podporovat inovace

Dynamika evropské ekonomiky je životně závislá na její inovační schopnosti. Pro inovace je třeba vytvořit rámcové ekonomické podmínky. Tím se rozumí dobře fungující finanční a výrobní trhy, jakož i účinné a dostupné prostředky k vymáhání práv duševního vlastnictví. Nejčastěji zavádějí inovace na trh nové podniky, pro které může být velkým problémem získání finančních prostředků. Inovační aktivity by tedy měly podpořeny prostřednictvím opatření na podporu zakládání a růstu inovačních podniků a zároveň zlepšováním dostupnosti finančních prostředků. Šíření technologií a politiky zaměřené na lepší integraci národních inovačních a vzdělávacích systémů je možné podporovat rozvojem inovačních středisek a sítí a též inovačními podpůrnými službami zaměřenými na malé a střední podniky. Pro zaostávající země a regiony je obzvláště přínosné předávání znalostí prostřednictvím mobility výzkumných pracovníků, přímých zahraničních investic nebo prostřednictvím dovážení technologie.

Hlavní směr č. 8. S cílem podporovat všechny formy inovací by členské státy měly klást důraz na: 1. zlepšení podpůrných služeb v oblasti inovací, zejména pro šíření a převody technologií; 2. vytváření a rozvoj inovačních středisek, sítí a inkubátorů sdružujících university, výzkumné instituce a podniky, rovněž na regionální a místní úrovni, pomáhající překlenout technologické rozdíly mezi regiony; 3. povzbuzení přeshraničního převodu znalostí, včetně přímých zahraničních investic; 4. povzbuzení zadávání veřejných zakázek v oblasti inovačních produktů a služeb; 5. lepší dostupnost domácího a mezinárodního financování a 6. účinné a dostupné prostředky k vymáhání práv duševního vlastnictví.

Šíření informačních a komunikačních technologií (ICT) je v souladu s cíli a opatřeními nadcházející iniciativy i2010 rovněž významným způsobem, jak zlepšit produktivitu a následně i hospodářský růst. Až dosud nebyla EU schopna plně využít vyšší produkce a většího využívání informačních a komunikačních technologií (ICT). Toto je důsledek stále pokračujících nedostatečných investic do ICT, institucionálních omezení a organizačních problémů při zavádění ICT. Technologické inovace jsou v konečném důsledku závislé na hospodářském prostředí podporujícím růst. V tomto kontextu představuje použití inteligentní logistiky efektivní způsob zajištění konkurenceschopnosti nákladů v evropských výrobních podnicích. V tomto směru je rovněž důležité, aby existoval otevřený a konkurenční trh s elektronickými komunikacemi.

Hlavní směr č. 9. S cílem podporovat rozšiřování a efektivní využívání ICT a vytvořit plně integrující informační společnost by členské státy měly: 1. povzbuzovat široké využívání ICT ve veřejných službách, malých a středních podnicích a v domácnostech; 2. nastavit nezbytný rámec pro související změny v organizaci práce v hospodářství; 3. podporovat silné zastoupení evropského průmyslu v klíčových segmentech ICT; 4. povzbudit vývoj silných odvětví ICT a programových obsahů, jakož i fungujících trhů; 5. zajistit v zájmu vytvoření informačního prostoru bez hranic bezpečnost sítí a informací, jakož i konvergenci a interoperabilitu; 6. podpořit v zájmu rozvoje znalostní ekonomiky zřizování širokopásmových sítí, včetně sítí pro nedostatečně pokryté regiony. Viz též integrovaný hlavní směr „Podporovat kombinování flexibility a jistoty pracovních míst a zmírnit segmentaci trhu práce, s patřičným ohledem na úlohu sociálních partnerů“ (č. 21).

Posílit konkurenční výhody evropské průmyslové základny

Nedávné zpomalení růstu produktivity EU částečně souvisí s obtížemi EU při přeorientování své ekonomiky na odvětví s vyšším růstem produktivity.

Aby Evropa své vedoucí postavení v oblasti ekonomiky a technologií posílila a udržela, musí zvýšit svou schopnost rozvíjet a uvádět na trh nové technologie, včetně ICT. Tam, kde z důvodů rozsahu nebo působnosti nemohou jednotlivé členské státy samotné úspěšně čelit selháním trhu, je třeba analyzovat a využít synergické účinky vyplývající ze společného řešení výzev v oblasti výzkumu, regulace a financování na evropské úrovni. EU dosud nedokázala plně využít svůj technologický potenciál. Tam, kde jsou přínosy pro společnost větší, než přínosy pro soukromý sektor, napomůže k využívání tohoto potenciálu společné využívání evropských špičkových poznatků a rozvoj partnerství mezi veřejným a soukromým sektorem, jakož i spolupráce mezi členskými státy.

Hlavní směr č. 10. S cílem posílovat konkurenční výhody své průmyslové základny Evropa potřebuje na celém svém území solidní průmyslovou síť. Nezbytné prosazování moderní a aktivní průmyslové politiky znamená posilování konkurenčních výhod průmyslové základny, včetně přispívání k rámcovým podmínkám atraktivním pro výrobu i pro služby, přičemž se zajistí, aby se opatření na národní, nadnárodní a evropské úrovni vzájemně doplňovala. Členské státy by měly: 1. začít tím, že v klíčových průmyslových odvětvích stanoví faktory přidané hodnoty a konkurenceschopnosti a že budou řešit výzvy nastolené globalizací; 2. rovněž by se měly zaměřit na vývoj nových technologií a trhů. a) Z toho vyplývá zejména závazek podporovat nové technologické iniciativy založené na partnerství mezi veřejným a soukromým sektorem a spolupráci mezi členskými státy, která by pomohla vyřešit skutečná selhání trhu. b) To rovněž předpokládá vytváření a rozvoj sítí regionálních a místních středisek po celé EU s větším zapojením malých a středních podniků. Viz rovněž integrovaný hlavní směr „Zlepšit přizpůsobování se potřebám trhu práce“ (č. 20).

Podporovat udržitelné využívání zdrojů

Dlouhodobý úspěch Unie závisí rovněž na řešení celé řady problémů týkajících se zdrojů a životního prostředí; v případě jejich neřešení by se tyto problémy staly brzdou budoucího růstu. Nedávný vývoj cen ropy a jeho perspektivy v této souvislosti zdůraznily naléhavost otázky energetické účinnosti. Politika podporující energetickou účinnost je důležitá pro snížení závislosti evropské ekonomiky na kolísání cen ropy. Další odkládání řešení těchto problémů zvýší ekonomickou nákladnost opatření k jejich nápravě. Z toho vyplývá nutnost vzorových opatření pro racionálnější využívání zdrojů. Opatření v této oblasti budou rovněž významná pro řešení problému klimatických změn. V tomto kontextu je důležité, aby členské státy znovu usilovaly o splnění závazků podle Kjótského protokolu. Členské státy by měly zejména pokračovat v boji proti klimatickým změnám v zájmu dosažení toho, že výše nárůstu globální teploty nepřekročí 2 °C oproti úrovním před průmyslovou revolucí, jakož i uskutečňovat cíle Kjótského protokolu nákladově efektivním způsobem. Členské státy by měly plnit závazek zastavit do roku 2010 snižování biologické rozmanitosti, zejména začleněním tohoto požadavku do jiných politik, s ohledem na význam biologické rozmanitosti pro některá hospodářská odvětví. V této souvislosti má klíčovou roli využívání tržních nástrojů tak, aby ceny lépe odrážely škody na životním prostředí a sociální náklady. Podporou rozvoje a využíváním technologií šetrných k životnímu prostředí, zahrnutím ekologických aspektů do veřejných zakázek, bráním zvláštního ohledu na malé a střední podniky, odstraněním podpor škodících životnímu prostředí a dalšími nástroji dané politiky lze zlepšit inovační výkonnost a více přispívat k udržitelnému vývoji dotyčných odvětví. Společnosti v EU patří například mezi světové špičky ve vývoji nových technologií v oblasti obnovitelných zdrojů energie. Zejména v souvislosti s přetrvávající tendencí ke zvyšování cen energií a s kumulací nebezpečí klimatických změn je důležité prosazovat zlepšení energetické účinnosti, která budou přínosná jak pro růst, tak pro udržitelný rozvoj.

Hlavní směr č. 11. S cílem povzbuzovat udržitelné využívání zdrojů a posílovat synergické působení mezi ochranou životního prostředí a růstem by členské státy měly: 1. stanovit jako prioritu energetickou účinnost a kombinovanou produkci energie, rozvoj udržitelných druhů energie, včetně obnovitelných, a rychlé zavádění technologií šetrných k životnímu prostředí a ekologicky účinných technologií a) na jedné straně v rámci vnitřního trhu zejména v dopravě a v energetice, mj. pro snížení závislosti evropského hospodářství na kolísání cen ropy, b) na straně druhé ve zbytku světa, jako sektor se značným exportním potenciálem; 2. podporovat rozvoj nástrojů pro internalizaci vnějších environmentálních nákladů a oddělení hospodářského růstu od poškozování životního prostředí. Zavádění těchto priorit by mělo být v souladu s platnými právními předpisy Společenství a s opatřeními a nástroji navrženými v plánu opatření pro oblast environmentálních technologií (ETAP), mimo jiné prostřednictvím a) využívání tržních nástrojů, b) rizikových fondů a financování výzkumu a vývoje, c) podpory udržitelných modelů výroby a spotřeby, včetně zahrnutí ekologických aspektů do veřejných zakázek, d) zvláštního ohledu na malé a střední podniky a e) reformy dotací, které mají značně negativní vliv na životní prostředí a jsou neslučitelné s udržitelným rozvojem, za účelem jejich postupného odstranění; 3. usilovat o splnění cíle zastavit do roku 2010 snižování biologické rozmanitosti, zejména začleněním tohoto požadavku do jiných politik, s ohledem na význam biologické rozmanitosti pro některá hospodářská odvětví; 4. pokračovat v boji proti změně klimatu a přitom plnit Kjótské cíle nákladově efektivním způsobem, zejména pokud jde o malé a střední podniky. Viz rovněž integrovaný hlavní směr „Podporovat průmyslové, na zaměstnanost zaměřené a efektivní přidělování prostředků“ (č. 3).

I přes všeobecné uznání potenciálních výhod jednotného evropského trhu zůstává míra transponování směrnic týkajících se vnitřního trhu překvapivě nízká. Směrnice se navíc často neprovádějí nebo neuplatňují správně, což dokazuje vysoký počet řízení iniciovaných Komisí ve věci porušení předpisů. Je potřebné, aby členské státy aktivněji spolupracovaly mezi sebou navzájem i s Komisí s cílem zabezpečit, aby jejich občané a podnikatelské subjekty mohli plně využívat výhod právních předpisů upravujících vnitřní trh. Značný prostor pro další zlepšení je například v oblasti postupů při zadávání veřejných zakázek. Takové zlepšení by se odrazilo ve vyšším podílu veřejně vyhlášeného zadávání veřejných zakázek. Kromě toho by otevřenější zadávání veřejných zakázek vedlo k významným rozpočtovým úsporám pro členské státy.

Hlavní směr č. 12. S cílem rozšiřovat a prohlubovat vnitřní trh by členské státy měly: 1. urychlit transponování směrnic týkajících se vnitřního trhu; 2. stanovit jako prioritu přísnější a dokonalejší prosazování právních předpisů týkajících se vnitřního trhu; 3. odstranit zbývající překážky přeshraničních činností; 4. účinně uplatňovat pravidla EU týkající se veřejných zakázek; 5. podporovat plně funkční vnitřní trh služeb a zároveň zachovávat evropský sociální model; 6. urychlit integraci finančního trhu soustavným a jednotným prováděním a prosazováním plánu opatření v oblasti finančních služeb. Viz rovněž integrovaný hlavní směr „Zlepšit přizpůsobování se potřebám trhu práce“ (č. 20).

B.2 Evropa přitažlivější pro investory i pracovníky

Přitažlivost Evropské unie pro investice závisí mimo jiné na velikosti a otevřenosti jejích trhů, na jejím právním prostředí, na kvalitě jejích pracovních sil a kvalitě její infrastruktury.

Rozšíření a prohloubení vnitřního trhu

Zatímco vnitřní trh se zbožím je poměrně dobře integrovaný, trhy se službami zůstávají de iure nebo de facto dosti roztržštěné a mobilita pracovních sil zůstává v Evropě nízká. V zájmu podpory růstu a zaměstnanosti a posílení konkurenceschopnosti musí být vnitřní trh služeb plně funkční a musí zároveň respektovat evropský sociální model. Evropská rada požádala, aby v rámci legislativního procesu bylo vyvinuto veškeré úsilí s cílem dosáhnout širokého konsensu pro cestu směrem k jednotnému trhu se službami. Výrazného zvýšení účinnosti by mohlo být dosaženo i odstraněním překážek přeshraničních činností. Úplná integrace finančních trhů by rovněž zvýšila produkci a zaměstnanost tím, že by umožnila účinnější přidělování kapitálu a vytvořila lepší podmínky pro financování podnikatelské činnosti.

Zajištění otevřených a konkurenčních trhů v rámci Evropy i mimo ni

Otevřená světová ekonomika nabízí nové příležitosti pro podporu růstu a konkurenceschopnosti v evropském hospodářství. Politika hospodářské soutěže hrála klíčovou úlohu při zabezpečování stejných podmínek pro firmy v EU a může být též nápomocná při zlepšování širšího regulačního rámce v oblasti trhů v zájmu prosazení podmínek, které podnikům umožní efektivní hospodářskou soutěž. Dalšího otevření evropských trhů hospodářské soutěži lze dosáhnout snížením celkové úrovně zbývajících státní podpory. Tento vývoj musí být doprovázen novým přidělením zbývajících státní podpory ve prospěch některých horizontálních cílů. Přezkum pravidel státní podpory by měl vést k dalšímu úsilí v uvedeném směru.

Strukturální reformy, které ulehčují vstup na trh, jsou velmi účinným nástrojem především na podporu hospodářské soutěže. Tyto reformy budou obzvláště důležité na trzích, ve kterých nebyla hospodářská soutěž dříve umožněna z důvodů protisoutěžního jednání, existence monopolů, nadměrné regulace (např. povolení, licence, minimální kapitálové požadavky, právní překážky, otevírací doby obchodů, regulované ceny atd. mohou zbrzdit rozvoj efektivního konkurenčního prostředí), nebo z důvodu ochrany odvětví.

Provádění již dojednaných opatření týkajících se otevření odvětví síťových služeb hospodářské soutěži (v oblastech elektřiny a plynu, dopravy, telekomunikací a poštovních služeb) by navíc mělo pomoci celkově snížit ceny, zajistit větší nabídku a zároveň zabezpečit dodávky služeb obecného ekonomického zájmu pro všechny občany. Orgány pro hospodářskou soutěž a regulaci by měly zajistit hospodářskou soutěž v liberalizovaných trzích. Zároveň musí být zaručeny uspokojivé dodávky vysoce kvalitních služeb obecného ekonomického zájmu za přijatelné ceny.

Vnější otevřenost pro obchodování a investice, rovněž v multilaterálním kontextu, v podobě zvyšování vývozu a dovozu představuje důležitý podnět pro růst a zaměstnanost a může tak posílit uskutečňování strukturální reformy. Otevřený a pevný systém pravidel světového obchodu je pro evropské hospodářství životně důležitý. Úspěšným uzavřením ambiciózní a vyvážené dohody v rámci kola jednání z Dohá, jakož i vypracováním dalších bilaterálních a regionálních dohod o volném obchodu, by se měly trhy dále otevřít obchodu a investicím, což by přispělo ke zvýšení potenciálního růstu.

Hlavní směr č. 13. S cílem zabezpečit otevřené a konkurenční trhy v Evropě a mimo ni a využívat přínosů globalizace by členské státy měly přijmout tyto priority: 1. odstranění regulačních, obchodních a jiných překážek, které nepřiměřeně brání hospodářské soutěži; 2. účinnější prosazování politiky hospodářské soutěže; 3. selektivní monitorování trhů a pravidel prováděné orgány pro hospodářskou soutěž a regulaci za účelem určení a odstranění překážek bránících hospodářské soutěži a vstupu na trh; 4. snížení státní podpory narušující hospodářskou soutěž; 5. v souladu s nadcházejícím rámcem Společenství nové přidělení státní podpory ve prospěch podpory některých horizontálních cílů, jako jsou výzkum, inovace a optimalizace lidského kapitálu, a pro jasně stanovená selhání trhu; 6. podpora vnější otevřenosti, rovněž v multilaterálním kontextu; 7. úplné provádění dohodnutých opatření s cílem otevřít odvětví síťových služeb konkurenci v zájmu zajištění účinné hospodářské soutěže v rámci široce integrovaných evropských trhů. Důležitou úlohu v konkurenceschopné a dynamické ekonomice hraje rovněž dodávání efektivních služeb obecného ekonomického zájmu za dostupné ceny.

Zlepšit regulaci na evropské a národní úrovni

Regulace trhu je významná pro vytvoření prostředí umožňujícího provádění obchodních transakcí za konkurenční ceny. Pomáhá rovněž při nápravě selhání trhu nebo při ochraně účastníků trhu. Kumulativní dopad pravidel však může způsobit

značné ekonomické náklady. Proto je důležité, aby pravidla byla dobře připravená a přiměřená. Kvalita evropského a národního regulačního prostředí je věcí společného závazku a sdílenou odpovědností jak na úrovni EU, tak na úrovni členských států.

Členské státy by při přípravě nebo přezkumu právních předpisů měly systematicky hodnotit náklady a přínosy svých legislativních iniciativ. Měly by zlepšit kvalitu svých předpisů při současném zachování jejich cílů. Z toho vyplývá nutnost konzultace relevantních zúčastněných stran. V rámci přístupu Komise ke zlepšení právních předpisů jsou pečlivě hodnoceny ekonomické, sociální i environmentální dopady nových nebo revidovaných předpisů s cílem určit případné kompromisy a synergické působení mezi různými cíli politik. U stávajících předpisů se kromě toho zkoumá, zda by je bylo možné zjednodušit, a hodnotí se jejich dopad na konkurenceschopnost. Dále se rozvíjí společný přístup ke stanovování administrativních nákladů nových a stávajících právních předpisů. Členské státy by měly zavést systémy zjednodušování stávajících předpisů. Měly by široce konzultovat otázky nákladů a přínosů svých regulačních iniciativ a případně jejich nedostatků, zejména pokud znamenají kompromisy mezi různými cíli politik. Členské státy by rovněž měly zajistit úplné zvážení příslušných alternativních řešení k předpisům.

Značného zlepšení regulačního prostředí lze proto dosáhnout zohledněním úvah o poměru nákladů a výnosů souvisejících s právními předpisy, včetně administrativních nákladů. To je obzvláště důležité pro malé a střední podniky, jež mají obvykle pouze omezené prostředky pro vyřizování administrativy, kterou jim ukládá právo Společenství i právo členských států.

Hlavní směr č. 14. S cílem vytvářet konkurenčnější podnikatelské prostředí a povzbuzovat soukromé iniciativy prostřednictvím lepších právních předpisů by členské státy měly: 1. snížit administrativní zátěž ukládanou podnikům, zejména malým a středním a začínajícím; 2. zlepšovat kvalitu stávajících a nových předpisů a zároveň zachovávat jejich cíle, prostřednictvím systematického a důkladného hodnocení jejich ekonomických, sociálních (včetně zdravotních) a environmentálních dopadů, přičemž se vezme v úvahu a uskutečňuje pokrok v měření administrativního zatížení spojeného s regulací, jakož i dopad na konkurenceschopnost, včetně otázek prosazování; 3. povzbuzovat podniky při rozvíjení jejich firemní společenské odpovědnosti.

Evropa musí účinněji napomáhat rozvoji svého podnikatelského ducha a potřebuje více podniků, které budou ochotny zabývat se tvůrčími a inovačními projekty. Výuka podnikání by měla být podporována ve všech formách vzdělávání a odborné přípravy a měla by být zajišťovat odpovídající kvalifikaci. Rozměr podnikání by měl být začleněn do celoživotního vzdělávacího procesu už od školních začátků. Za tímto účelem je třeba podporovat partnerství se společnostmi. Vytváření podniků a jejich růst je možné podporovat rovněž zlepšováním dostupnosti finančních prostředků a zesílenými ekonomickými pobídkami, mimo jiné přijetím daňových systémů, které odměňují úspěch, snižováním vedlejších nákladů na pracovní sílu a omezováním administrativní zátěže pro začínající podniky, zejména poskytováním relevantních služeb pro podporu podnikání zvláště pro mladé podnikatele, jako je budování jednotných kontaktních míst a podpora národních podpůrných sítí pro podnikatele. Zvláštní důraz by měl být kladen na usnadnění převodu vlastnických práv a zlepšování revitalizačních a restrukturalizačních postupů, zejména prostřednictvím efektivnějších právních předpisů v oblasti úpadkového práva.

Hlavní směr č. 15. S cílem podporovat více podnikatelskou kulturu a vytvářet prostředí podporující malé a střední podniky by členské státy měly: 1. zlepšit dostupnost finančních prostředků s cílem podpořit jejich tvorbu a růst, zejména mikroúvěry a jiné formy rizikového kapitálu; 2. posílit ekonomické pobídky, včetně zjednodušení daňových systémů a omezení vedlejších nákladů na pracovní sílu; 3. posílit inovační potenciál malých a středních podniků a 4. poskytovat relevantní podpůrné služby, jako je vytváření jednotných kontaktních míst a podpora národních podpůrných sítí pro podniky s cílem podpořit jejich tvorbu a růst v souladu s chartou malých podniků. Dále by členské státy měly podporovat vzdělávání a odbornou přípravu v otázkách podnikání pro malé a střední podniky. Členské státy by rovněž měly usnadnit převod vlastnických práv, modernizovat případně své úpadkové právo a zlepšit své záchranné a restrukturalizační postupy. Viz rovněž integrované hlavní směry „Podporovat prorůstové, na zaměstnanost zaměřené a efektivní přidělování prostředků“ (č. 3) a „Podporovat všechny formy inovací“ (č. 8), č. 23 a č. 24.

Rozšířit a zlepšit evropskou infrastrukturu

Moderní infrastruktura představuje důležitý faktor ovlivňující atraktivitu jednotlivých míst. Usnadňuje mobilitu osob, zboží a služeb po celé Unii. Moderní infrastruktury v oblasti dopravy, energetiky a elektronických komunikací jsou významnou podmínkou nově oživené Lisabonské strategie. Vzájemně

propojené a interoperabilní transevropské sítě pomáhají snižováním nákladů na dopravu a rozšiřováním trhů rozvíjet a posilovat mezinárodní obchod a zásadně podporují dynamiku vnitřního trhu. Probíhající liberalizace evropských síťových odvětví rovněž povzbuzuje hospodářskou soutěž a zvyšuje efektivitu v těchto odvětvích.

Pokud jde o budoucí investice do evropské infrastruktury, za prioritu by mělo být považováno provádění 30 prioritních dopravních projektů určených v rámci hlavních směrů pro evropské dopravní sítě (TEN) Evropským parlamentem a Radou, jakož i provádění rychlých („quick-start“) přeshraničních dopravních projektů, obnovitelné energie, širokopásmových komunikací a výzkumu, které byly dohodnuty v rámci evropské iniciativy pro růst, a provádění dopravních projektů podporovaných Fondem soudržnosti. Rovněž je třeba řešit chybějící nebo nedostatečnou infrastrukturu v některých zemích. Vhodné systémy stanovování cen za používání infrastruktury mohou přispět k efektivnímu využívání infrastruktury a k vývoji udržitelné dopravně modální rovnováhy.

Hlavní směr č. 16. S cílem rozšiřovat, zlepšovat a spojovat evropskou infrastrukturu a dokončit prioritní přeshraniční projekty se zvláštním zaměřením na dosažení vyšší integrace národních trhů v rámci rozšířené EU by členské státy měly: 1. rozvíjet přiměřené podmínky pro zdrojově efektivní infrastruktury v oblasti dopravy, energetiky a ICT – přednostně infrastruktury zahrnuté v sítích TEN – doplňováním mechanismů Společenství, zejména v přeshraničních úsecích nebo okrajových regionech, protože se jedná o hlavní podmínku úspěšného otevření odvětví síťových služeb hospodářské soutěži; 2. zvážit vytvoření partnerství mezi veřejným a soukromým sektorem; 3. zvážit otázku vhodného systému stanovování cen za používání infrastruktury s cílem zajistit efektivní využívání infrastruktury a zavedení udržitelné modální rovnováhy, která zdůrazní posun v technologiích a inovace a náležitě zohlední environmentální náklady a dopad na růst. Viz rovněž integrovaný hlavní směr „Podporovat rozšiřování a efektivní využívání ICT a vytvořit plně integrující informační společnost“ (č. 9).

V Bruselu dne 12. července 2005.

Za Radu

G. BROWN

předseda